

GYAKORLATI TEOZÓFIA

Irta: Reicher László

(Megjelent a Teozófia, a Magyar Teozófiai Társulat folyóirata
1995. évi 3. számában.)

Itt és most élünk, ebben a korban, a XX. század utolsó éveiben és a III. évezred küszöbén, és közvetve vagy közvetlenül szinte állandóan tapasztaljuk, hogy az emberi tevékenység következtében majdnem a felismerhetetlenségig megváltozott és rohamosan változik e Földön minden.

Az emberiség fizikai létszámának robbanásszerű növekedése, és az emberi tökéletlenség ténye miatt, olyan állapotok jöttek létre, olyan folyamatok indultak meg, amelyek immár bolygónk egész élővilágát veszélyeztetik és a fejleményeket rohamosan újabb veszélyes katasztrófa felé sodorják. Ez ott tart, hogy szinte máris benne vagyunk a katasztrófa állapotban. Még nem annyira, hogy elsötétül felettünk az ég, és megnyílik alattunk a föld, de egyre gyakrabban és egyre kiszámíthatatlanabban és szélsőségesebben szabadulnak el óriási erejű pusztító viharok, éghajlati csapások (árvizek, szárazságok), következnek be, földrengések és más természeti jelenségek.

Ugyanakkor hatalmas emberi-társadalmi forrongás, rohamos átalakulás van folyamatban. A természeti és társadalmi változások között egyre több összefüggés fedezhető fel. Ezzel függ össze az a szomorú egyéni és társadalmi jelenség is, hogy a rendkívül nehéz, zord és erősen igénybevevő életkörülmények, a sokak számára kilátástalannak, reménytelennek, jövőtlennek tűnő állapotok testi-lelki egészségkárosodást okoznak, és így annyira terjednek a lelki zavarok, betegségek, torzulások, mentális zavarok, mint a járvány. Több országban már ún. általános mentálhigiénés egészségügyi intézeteket és intézményeket hoztak létre, és a már meglévő ilyen intézetek tevékenységének fokozását, bővítését kellett megszervezni. Sajnos a szomszédos országokban talán még inkább, de itt Magyarországon is kétségbeejtő a mentálhigiénés helyzet.

Dr. László Ervin professzor: Döntés előtt című nemrég megjelent könyvében nagyon világosan és érthetően mutatja be Földünk és emberiségünk jelenlegi állapotát, amibe magunkat vittük vagy engedjük vinni. Arra is rámutat, hogy bolygónk sorsát meghatározó súlyos döntések előtt vagyunk.

Őszintén szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy közvetlenül vagy közvetve, aktív hibás magatartásunkkal, cselekedeteinkkel, és mulasztásainkkal mindannyian felelősek vagyunk ezért a sokrétű és szinte minden irányból feltornyosuló vészhelyzetért, természetellenes állapotokért, szörnyűségekért, társadalmi, egyéni és csoportos problémákért, amelyek ebben az évszázadban és különösen az utóbbi évtizedekben létrejöttek, történtek.

Már nincsenek is megfelelő kifejezések és jelzők arra a mérhetetlen szörnyű szenvedésre, kínra amit ember képes a másik embernek okozni, és még szörnyűbb, amit a természet többi védtelen és kiszolgáltatott élőlényével tesz. Ennek elkerülhetetlenül következményei kellene, hogy legyenek, és akkor hiába sírják hangosan és állandóan tele a világot, hogy milyen nehéz és szörnyű az élet e Földön!

Mit tehetünk, mit lehet és kell tennünk vagy kellene tennünk?

Legelőször is, ameddig a minden gátat átszakító katasztrófa be nem következik, még mindig sokat lehet tenni az elhárítása érdekében. De ha már bekövetkezett, akkor is sokat tehet aki tenni akar a katasztrófa és következményei enyhítéséért.

Amit nem tehetünk és nincs jogunk tenni az az, hogy úgy élünk, úgy viselkedünk tovább mint eddig, vagy éppen gyáván és lapulva, csupán csak a saját "túlélésünkért", jólétünkért,

kényelmünkért próbálunk valamit tenni. De még rosszabb, ha úgy teszünk, mintha nem is lennének olyan nagy bajok és problémák, vagy csak olyanok, amelyek személyesen érintenek minket.

Ezt a magatartást és beállítottságot mutatja be az a három közismert majomfigura is, amely befogja a szemét, fülét és a száját, és azt ábrázolja, hogy nem akarok látni, hallani, szólni. De az ilyen magatartással elmulasztjuk emberi elhivatottságunk, szanszkrit kifejezéssel "dharma" teljesítését, ahelyett, hogy kreatívan, gyakorlatilag járulnánk hozzá az élet és a szellemi tudat általános fejlődéséhez és a kibontakozáshoz, az események és a legnagyobbbrészt magunk által létrehozott folyamatok (a sorsunk) előre viteléhez. Az alkalmak ilyen elmulasztása, életünk és fejlődésünk lelassulásához, helyben topogásához, sodródásához vezet. A folyamatok visznek bennünket és nem mi a folyamatokat. Ennek következtében kisodródhatunk az állóvizek pocsolyáiba, vagy a partra. A körülöttünk lévő világ pedig kénytelen lesz nélkülözni még azt a kevéske hozzájárulásunkat is a javuláshoz, az igazság és a valóság felderítéséhez, amit képesek lennénk nyújtani, ha egy kicsit jobban összeszednénk magunkat, és aktivizálnánk emberi lényünket, engednénk kibontakozni a bennünk lakozó isteni szikrát, aki valójában vagyunk.

Pedig van honnan merítenünk, mert kapcsolatba kerültünk az Isteni Bölcsességgel, az ősi, időtlen bölcsesség és tudás hagyományaival, a Theos Sophiával, amely nemzetközi szinteken százhusz éve, és itt Magyarországon közel kilencven éve, férhető hozzá, emberi szervezete, a Teozófiai Társulat által is. Ebben szinte mindent megtalálhatunk, ami az emberibb emberré váláshoz, személyiségünk alakulásához, és egyéniségünk fejlődéséhez irányelvként szolgálhat.

Ha tényleg tanulmányozzuk, és elgondolkozunk az elénk tárt igazságokon, ha adunk magunknak néha vagy rendszeresen időt és lehetőséget az elcsendesedésre, meditálásra, akkor azokat az igazságokat ismerjük fel, amelyek egyre közelebb visznek bennünket a valósághoz és mindez olyan hatóerővé válik életünkben, amely szinte ellenállhatatlanul ezen igazságok és valóságok gyakorlati alkalmazására, és megvalósítására készíten bennünket.

Korunknak és világunknak e kritikus évszázadban, és különösen jelen napjainkban éppen erre a gyakorlati teozófiára van szüksége, és a teozófiának van mondanivalója világunk nagy problémáihoz és vannak komolyan megfontolandó ajánlásai azok megoldása irányába.

Ez hatalmas kihívás! Ezért a természet pusztulása, emberi szenvedés és a töméntelen szükség közepette nem lehetünk, nem maradhatunk vakok vagy rosszul, eltorzultan látók, süketek a jajszavak és segélykiáltások közepette és némák, amikor szóban és tettben kell igyekeznünk enyhíteni a szenvedést, adni a szükségben és személyes érdekeinkről, kényelmünkről megfelelően, önfeláldozóan szolgálni, és bölcs bátorsággal cselekedni.

Valóban bátran, gyorsan és hatékonyan kell cselekednünk, mert világunk, minden pesszimizmus és túlzás nélkül ismét vészhelyzetben van. Karmikus okokból Földünk már több katasztrófát, sőt kataklizmát élt át, de az élet nem pusztult ki rajta, mert mindig voltak bölcsék és tiszták, akik tudták, hogy mikor mit kell tenni, cselekedni. Ők az emberiség idősebb testvérei, tanítói és megmentői.

De katasztrófa esetén, – mondjuk tűzvészkor, nem annak van itt az ideje, hogy az égés, az oxidáció, valamint a víz H₂O elemzését végezzük, és a két ellentét egymásra hatásának természetén bölcselkedjünk, vagy apró figyelemelterelő részletkérdésekkel foglalkozzunk, hanem minden igyekezetünkkel, teljes figyelemmel, ha kell áldozatkészséggel, kockázat vállalással is, a tüzet oltjuk és önfeláldozóan mentsük a bajbajutottakat. Ha már tudunk valamit a karma törvényéről, akkor nem szabad gyáván és kényelmesen, azon téveszme mögé menekülnünk és rejtőznünk, hogy "nem szabad mások karmájába avatkoznunk, és különben is csak a formák pusztulnak." Ez embertelenség lenne! A saját "formánk" veszélybe kerülése esetén nem is gondolkoznánk így!

Ilyen helyzetben hogyan foghatunk hozzá ehhez a hatalmas vállalkozáshoz, az örökkévalóságig terjedő hatalmas munkához, vagy ha már felismertük égető szükségességét, hogyan folytathatjuk, és tökéletesíthetjük?

Három kérdéscsoportot kell komolyan és őszintén megvizsgálnunk:

Az első, hogy mit jelent vagy jelenthet a TEOZÓFIA a mostani idők világában és ember-társaink számára? Mit adhat a súlyos problémák megoldásához?

A második, hogy mit jelent és jelenthet a TEOZÓFIAI TÁRSULAT a tagoknak, és a komolyan érdeklődőknek? Milyen segítséget nyújthat és milyen eszközöket a problémák megoldása irányában, és milyen lehetőségeket kell és lehet a megoldást keresőknek adni?

A harmadik kérdéscsoport, hogy mit jelent TEOZÓFUSNAK LENNI a mai, mostani időkben és világ-társadalmi körülmények között? Melyek a legsúlyosabb, legkomolyabb alapproblémák? Melyek megoldása vagy megoldásuk keresése lenne a legsürgősebb?

Az elsőnek említett kérdéscsoportra azt válaszolhatjuk, hogy a kozmoszra és az emberre vonatkozó hatalmas és átfogó tudás és ősi bölcsesség itt a Földön, az ember megjelenésének kezdetei óta létezik. De az ember megjelenése sokkal korábban történt, mint ahogyan most még hivatalosan tanítják, és az ember a földtörténet korai szakaszaiban, nem feltétlenül a fizikai anyag három legsűrűbb halmazállapotaiban létezett. Azt a tudást és bölcsességet az emberiség korai tanítói hozták és adták, és az emberiségünk élén járó idősebb testvéreink kutatásainak, vizsgálatainak és megfigyeléseinek, tanulmányozásainak, elmélkedéseinek eredménye, és sokkal többet, több dimenzióban, mélyebben és magasabban foglal magában, mint csupán a fizikai világunk ismeretét. Vagyis a test, lélek és szellem minden szintjén felismert igazságok és valóság összefüggő együttese. Ezt az igazi ezoterikus, okkult tudást jelekben, szimbólumokban, ősi rejtjelezett írásokban, mítoszokban, különleges épületekben, tárgyakban rögzítették a fizikai világban, és tették hozzáférhetővé a szellemileg felébredtek számára. Kemény tanulás, elmélkedés, jellemképzés és gyakorlati munka előzi meg azokat a beavatásokat, amelyek alkalmával a megfejtések kulcsait átadták és adják az arra alkalmas, ama érett tanítványoknak. Azonban a tudás és bölcsesség igazi magva, messze túl a fizikain, a magasrendű intellektus és intuíció világában van. Ez biztosítja, hogy avatatlanok ne férhessenek hozzá illetéktelenül. A legbelsőbb ezoterikus igazságokat a Mester, a tanítványnak közvetlenül szóban vagy éppen szavak nélkül adja át.

Az emberiség összes igazán nagy tanítói, bölcselői, vallásalapítói, abból a közös, egyetemes tudásból, bölcsességből merítettek. Talán hasonlatként mondhatjuk, hogy ez olyasmi, mintha a modern idők összes nagy könyvtári anyagát összekapcsoló komputerhálózat egyetemes memória egysége lenne. Csakhogy itt az isteni intellektus emlékezetének tárházáról van szó.

Ezért nevezték elődeink mindezt Theos Sophiának, Isteni Bölcsességnek, vagy ősi, időtlen bölcsességnek.

Ebből annyit igyekszünk meríteni, amennyit jelen emberi képességeink lehetővé tesznek, és a gyakorlatban, mindennapi életünkben is törekszünk alkalmazni, továbbá igyekszünk a nem-tudást, a tudatlanságot, a tudás, a konstruktív ismeretek, és ha lehet a bölcsesség hozzáférhetővé tételével, fejlesztésével, terjesztésével, kibontakoztatásával oszlatni és/vagy csökkenteni. Mindezt a teozófia alapjain a rossz, a káros, a destruktív, a romboló, a pusztító elhagyásával, kerülésével, és a jó, a hasznos, a konstruktív, az építő, a szép, az igaz cselekvésével próbáljuk megvalósítani.

Igyekeznünk kell az élet, minden élő egységének, egyazon forrásból származásának felismerésére, továbbá a szellemi, lelki és testi egészség, az EGÉSZ-SÉG felismerésére. Helyünk és szerepünk, valamint feladatunk a kozmoszban, és ugyanígy a kozmoszt létrehozó, mozgató és fenntartó, összetartó erő az, amit szeretetnek nevezünk, megismerhető, átélhető.

Az Isteni Bölcsesség reflektor fényével megvilágíthatók, világossá tehetők korunk olyan nagy alapproblémái, mint a létfenntartás és fajfenntartás, beleértve a szerelem, a nemiség, a nemzés, a szülés, születés csodái is. Továbbá a teozófia megvilágításában őszintén megvizsgálhatók a testi és lelki betegségek, torzulások igazi okai is. Keresnünk kell a gyakorlati alkalmazás minden lehetőségét a nevelés és oktatás minden szintjén, különös hangsúllyal a tanárok, tanítók, oktatók, nevelők képzésében.

A teozófia ilyen alkalmazásának sikere tenné lehetővé, hogy mi emberek sürgősen nekifogjunk a nyomor, az éhezés, a szegénység, a kizsákmányolás minden formája, a munkanélküliség, céltalanság, jövőtlenség valódi okainak feltárásához, és ezzel azok felszámolásának, elosztatásának elősegítéséhez. Különös figyelmet kell szentelnünk az embertelenség, az elembertelenedés, a lelketlenség, az erőszak, a kegyetlenség, a korrupció, a természetellenesség, az egészségtelen életmóddal járó önpusztítás igazi okainak, és sajnos erősen terjedő jelenségeinek.

A bölcsek egybehangzóan mondják, írják, közlik, hogy az anyaggal való kapcsolat, az élet, szenvedéssel jár és hogy minden másnak és ezzel önmagunknak is okozott kín és szenvedés oka a nem-tudás, a szeretet hiánya, és az életszomjból származó vágy.

A második ponthoz, amelyben a Teozófiai Társulat mint emberi szervezet, munkaközösség jelentőségére, okára, szükségességére, és céljára utaló kérdéseket vetettünk fel, bevezetésként utalnunk kell a Teozófiai Társulat három célkitűzésére. Nemcsak azok elfogadása lényeges, ami egyúttal a csatlakozás feltétele, hanem teljes megértésük, és ennek következtében azokon a területeken történő közös és együttes erőfeszítések és közösségi munka is létfeltétele a Társulatnak.

Ebben indításként szolgálhat a Teozófiai Társulat hatalmas irodalmának és szóbeli hagyományainak tanulmányozása, az egymással való szabad és nyílt kommunikáció, együttműködés, elmélkedés, meditáció. Az újraindulás óta kiadott könyvek igen széles körben terjednek a magyar nyelvterületen. Sok lefordított, de még ki nem adott mű egyedi, sok esetben csak gépelt példánya, a tagok számára hozzáférhető a könyvtárból. De a teozófiai irodalom zöme főleg angol, illetve német nyelven áll a tagok rendelkezésére.

De tudatában kell lennünk, hogy mint minden írott mű, ezek a könyvek is, a tájékoztató térkép szerepét töltik be, és mint ismeretes, a térkép nem azonos a tájjal. Ezért van egyre nagyobb szükség a gyakorlati munkára, a gyakorlati teozófiára.

Nagy szerepet játszhat és játszik is, a teozófiai ismeretek összehasonlítása a modem lélektan, és a többi tudományágak eredményeivel. A kölcsönös összehasonlításra és az azonos fogalmak, azok elnevezései, és törekvések tisztázására van szükség.

A fentiek figyelembevételével mellett a Teozófiai Társulat, és annak keretében működő tanulmányi csoportokban való lehetőleg folyamatos részvétel, és az egymást kiegészíteni igyekvő konstruktív, testvéries együttműködési és tanulmányozási készség, a szellemi haladás komoly iskolája lehet, aminek legfőbb jele a közösségi szellem és lelkiület kialakulása. Ha valóban megértjük a folyamatos részvétel és közös erőfeszítések és munka jelentőségét, akkor életünket hozzá tudjuk igazítani, ami hosszútávon busásan megtérülő szellemi befektetés.

Mivel azonban még csak igyekszünk a tökéletesedés felé, de még gyarló emberek vagyunk, és azok voltak elődeink is, és a Teozófiai Társulat, a Teozófia, az Ősi Bölcsesség bemutatására és terjesztésére, az Idősebb Testvéreink által élénk tárt, élénk tűzött cél, a tökéletesség felé vezető utak és ösvény feltárására létrehozott szervezet, azért az magán hordozza az emberi tökéletlenségekből származó tévedések és hibák lehetőségeit is.

Ezért kell a Teozófiai Társulatnak mindhárom megfogalmazott célkitűzését követni, és azok szerint működni. Igen hasznos, ha megfelelő odafigyeléssel, a harmadik célkitűzés és megvalósítása ismét aktivizálódik, mert az a második célkitűzésben említett területekkel és azok szakértőivel való bővebb és mindenki számára gyümölcsöző együttműködést segíti elő.

Meg kell értenünk, hogy a Teozófiai Társulat, mint minden emberi közösség, olyan amilyené tagjai teszik. Csak, vagy legalább is nagymértékben rajtunk múlik.

Erre a második kérdéscsoportra válaszolva kell megemlíteni, hogy a Teozófiai Társulatban, még Annie Besant által 1908-ban alapított Nemzetközi Teozófiai Szolgálat Rend, az elmúlt hosszú idő alatt tömörked gyakorlati szolgálatot és segítő munkát végzett a teozófia szellemében ott, ahol és akkor, amikor a leginkább szükséges és lehetősége volt rá.

Ennek a Szolgálat Rendnek a jelmondata: "Azok szövetsége, akik szeretnek, azok szolgálatában, akik szenvednek." Ezt a mai napig így alkalmazzák a gyakorlatban.

Az utóbbi időben a világhelyzetre és sok országban lévő rendkívül nehéz körülményekre való tekintettel, tovább fokozzák a tevékenységüket.

A harmadik kérdéscsoport az, hogy mit jelent a mai világban és időkben társulati tagnak lenni, és idővel teozófussá válni.

Ez legfőképpen és alapvetően azt jelenti, hogy mindig önmagunkon kezdve, elindulunk az önismeret, az emberi természetünk megértése felé. Továbbá elismerjük és felismerjük mind a hibáinkat, hiányosságainkat, mind az erényeinket. Nem magyarázunk, hanem keményen, komolyan és őszintén igyekszünk hibáinkat, tévedéseinket javítani, helyrehozni, a jellembeli képességeket javítani.

Ehhez a korábban is említettek alapján elengedhetetlen a teozófia tanulmányozása, az összefüggések állandó keresése, azokon elmélkedés, az elmélyedés, a meditáció. Hogy a mai világban nincs, vagy kevés az időnk és energiánk erre?

Nemcsak könyvből és általában irodalomból lehet és kell az Isteni Bölcsességet tanulmányozunk! Magát az életet, életünket, szűkebb és tágabb környezetünket kell nyitott szívvel és elmével tanulmányoznunk, és a felismert igazságokat azonnal a gyakorlatban, a mindennapi életünkben kell alkalmaznunk!

Csak ha ily módon közelítjük meg az Időtlen Bölcsességet, és értünk meg az igazságból és a valóságból mind többet és átfogóbban, akkor válhat igazán fontossá, annyira, hogy életünk alapmotivációjává legyen. Akkor értjük meg, hogy mit jelent a világnak, és abban a mi számunkra is az Ősi Bölcsesség, akkor válik életünk legfontosabb tényezőjévé, de úgy, hogy túlzás és fanatizmus nélkül, természetesen éljük.

Ez indítja meg a belső felismerések folyamatát, a könyvből és másoktól átvett tudástól függetlenül is. Ez teszi lehetővé bennünk azt a szabad lelki és szellemi áramlást, ami valóban az élet teljességébe kapcsol bennünket.

Ha a teozófia nem indít, okoz bennünk belső változást, átalakulást, regenerálódást, akkor komolyan meg kell vizsgálnunk, hogy mit és hogyan tévedtünk, mulasztottunk, mikor és hol tévedtünk mellékutakra, hol és miért van bennünk az önámítás, szépítgetés indítéka.

Mindig éberem kell figyelnünk az igazi motivációinkra, és tisztáznunk kell azokat. Figyelnünk kell rejtett ambícióinkra, szenzáció éhségünkre, és őszintén fel kell mérnünk, el kell ismernünk jelenlegi szintünket, helyzetünket, és onnan kell tovább dolgoznunk magunkat egészen a tökéletességig. Mert emberi életünk értelme és célja nem kevesebb mint a testi, lelki, szellemi tökéletesedés. Az viszont a korábban célként szereplő halandó személyiségnek, a halhatatlan Énünk kifejező eszközévé tételezt jelenti. Az sok lemondással, önfeláldozással, elkötelezettséggel, céltudatossággal, felelősségtudattal, az isteni eszmény iránti önátadással és munkával, szolgálattal jár.

Mindezt semmiféle ügyeskedéssel sem lehet megkerülni vagy átlépni. A szellemi tökéletesedéshez vezető úton a Teozófia, és a Teozófiai Társulat a nagy alkalmak tárháza.

Ehhez a hatalmas, de végül csodálatos boldogságot, békét, harmóniát eredményező igyekezethez minden útmutatás, ajánlás és megvalósítandó tulajdonság megtalálható a Teozófiai Társulat olyan kiadványaiban, mint Alcyone: A Mester lábainál, a Bhagavad Gitá, továbbá a

keresztény szentírás erkölcsi, etikai részeiben, a buddhista alapjánlásokban, a hindu bölcsesetekben, a jógára vonatkozó jama – nijáma szabályaiban, és ezek mellett a további úton Helena Petrovna Blavatsky: A csend hangja, A gyakorlati okkultizmus és Mabel Collins: Világosság az ösvényen című könyvekben.

Ebben az értekezésben világunk válságos helyzetére utaltunk és arra, hogy azonnali intenzív és hatékony erőfeszítésekkel segíthetünk világunk jelenlegi alapproblémái megoldásában. De nem mindig értjük világosan, pedig értenünk kellene, hogy sok-sok élet közbeni próbálkozásaink, tévedéseink, tévelygéseink, valamint az ebből származó kínjaink és szenvedéseink tanulságaiból levont következtetések vezettek bennünket a teozófiához, és megtiszteltetésnek vehetjük, hogy az idősebb testvéreink, az emberiség nagy tanítói, a szentek és bölcsék, a Mesterek segítői lehetünk és velük együtt a teremtés munkatársai.

Ajánlatos a legmagasabb és legnemesebb célkitűzéseinket mindig szem előtt tartanunk, és erőfeszítéseinket fontossági sorrendbe rendeznünk. Ha mindig ügyelünk a prioritásokra, a siker, a természet alaptörvényei szerint nem maradhat el. Tudnunk kell már az eddigiekből is, hogy saját, sorsunk kovácsa vagyunk és felelősséggel tartozunk a világot is amelyben élünk és tanulunk.

A Teozófia minden, de nem minden teozófia.